

MARINA

Santa Coloma de Gramenet · Municipi sostenible

**Sant Jordi
dia de
la Terra**

SANTA COLOMA
**CONTRA EL
CANVI CLIMÀTIC**

El canvi climàtic és una realitat que cada dia ens fa ser més conscients de la responsabilitat que tots tenim amb el nostre planeta. Les nostres accions, fins i tot les més insignificants, han d'incorporar

criteris d'estalvi energètic per tal de minvar la càrrega ambiental que comporten.

Santa Coloma és una ciutat compromesa en aquest procés. Dia a dia augmenta la superfície de plaques productores d'energies solars, tant tèrmiques com fotovoltaïques i totes les noves construccions de la ciutat porten incorporada ja aquesta tecnologia.

Una aposta decidida per la incorporació de les energies renovables és, també, el projecte de construcció d'una planta fotovoltaïca al cementiri municipal. Una acció pionera en aquest àmbit que contribuirà a una reducció total de 340 tones d'emissions de CO₂.

Els criteris d'eficiència en els consums i d'increment de les energies netes en

substitució de les fòssils són objectius de referència en totes les actuacions municipals. Per això, la nostra ciutat realitza un esforç considerable en l'àmbit de disminuir els consums energètics en l'enllumenat públic i els equipaments ciutadans.

En aquest marc s'inscriu la publicació que teniu a les mans, en la voluntat de fer-vos conèixer l'abast real del problema del canvi climàtic, les causes, els efectes i les possibles actuacions per pal·liar-ho. Està a les nostres mans la possibilitat de disminuir els seus efectes i contribuir a la millora del medi ambient per a les generacions futures.

Bartomeu Muñoz Calvet
Alcalde de Santa Coloma de Gramenet

SANTA COLOMA DE GRAMENET APOSTA PER LA LLUITA CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC

La ciutat ha instal·lat més de 700 m² de superfícies de captació solar.

L'aposta per la implantació d'instal·lacions d'aprofitament de l'energia solar per produir tant aigua calenta com electricitat és una de les estratègies del Pla d'Acció Ambiental – Agenda 21 Local de Santa Coloma de Gramenet. També és una aposta per la lluita contra el canvi climàtic i a favor del Protocol de Kyoto.

En aquest sentit la ciutat és membre des de la seva fundació, l'any 2005, de la Red de Ciudades por el Clima. Una xarxa de municipis espanyols que fan de la lluita contra el canvi climàtic una de les seves prioritats.

Pel que fa a les instal·lacions d'energia solar per produir electricitat (instal·lacions d'energia solar fotovoltaiques), Santa Coloma de Gramenet ja n'ha posat en funcionament tres: la de la Biblioteca Central, 10 kwp, la de l'Institut Ramon Berenguer IV, 5 kwp, i la del polígon Bosc Llarg, 9 kwp.

En la mateixa línia es desenvolupen nous projectes de futur: nova instal·lació de 18 kwp a l'Escola Ferran de Sagarra , de 20 kwp a l'Escola Torre Balldovina i el projecte d'una gran instal·lació al Cementiri Municipal, de 100 kwp.

L'avantprojecte de la instal·lació del Cementiri Municipal, aprovat el passat mes de juny de 2006, fa que la ciutat de Santa Coloma de Gramenet sigui pionera en tot el país en una proposta d'optimització d'aquests espais. Dóna ús a la gran superfície que proporcionen els cementiris i que està disponible a la majoria de pobles i ciutats. L'energia obtinguda anirà a parar directament a la xarxa de manera que contribuirà a augmentar la proporció d'energia

neta que arriba a les nostres llars (aquesta instal·lació sola podria subministrar electricitat a 220 vivendes). Pel que fa a les instal·lacions d'energia solar per escalfar aigua (les anomenades instal·lacions d'energia solar tèrmica), Santa Coloma de Gramenet va aprovar la seva ordenança l'any 2005 per la qual s'instal·len sistemes d'energia solar tèrmica a totes les noves construccions i reformes importants amb aigua calenta. Així, s'ha aconseguit que en poc més d'un any la ciutat ja tingui en procés d'instal·lació més de 50 punts de producció. L'aposta per l'energia solar de Santa Coloma de Gramenet també es destina a millorar la eficiència energètica dels equipaments municipals i del seu enllumenat públic. En aquest sentit es realitzen actuacions per disminuir els consums municipals.

Amb les instal·lacions d'energies renovables que ja estan en funcionament a la ciutat s'aconsegueix un estalvi de 395.000 kwh cada any, l'equivalent a l'energia consumida per 160 habitatges de Santa Coloma y un estalvi d'emissions atmosfèriques de 185 tones de CO₂.

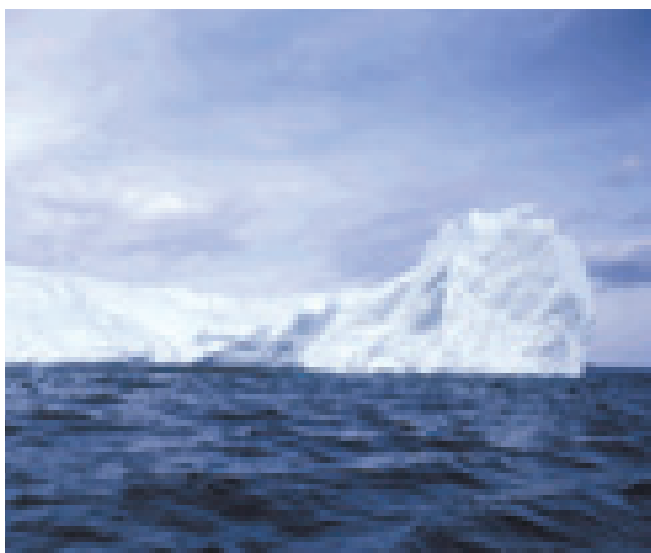
IMPACTES

CANVI CLIMÀTIC

ÚLTIMES NOTÍCIES:
EL PLANETA S'ESCALFA

"Un conjunt creixent d'observacions ens proporciona una imatge panoràmica d'un escalfament global i d'altres canvis en el sistema climàtic".

Grup Intergovernamental d'Experts
sobre el Canvi Climàtic (IPCC), 2001

ALARMANTS PREDICCIONS CLIMÀTIQUES

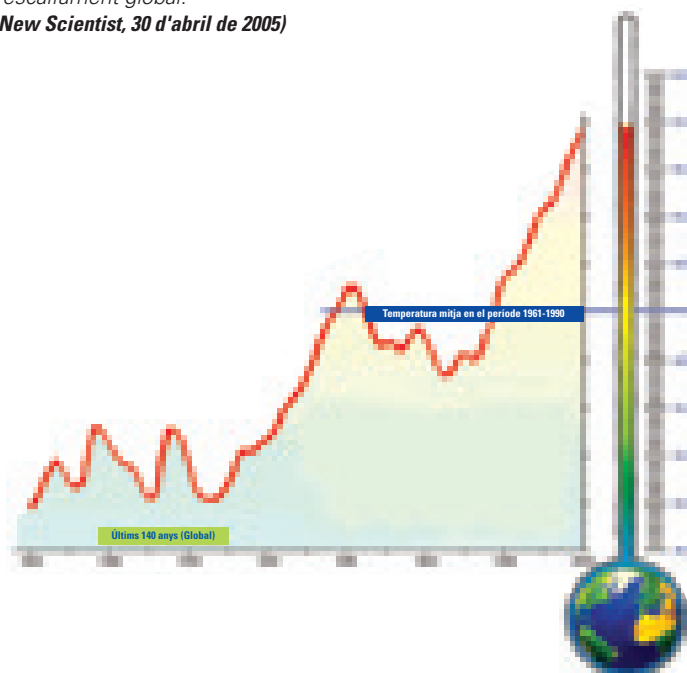
El centre Hadley per al Canvi Climàtic estima que, per a l'any 2050, onades de calor com la responsable de la mort de 15.000 persones a Europa el 2003, semblaran "sorprenentment suaus". En el seu informe [...] estima que les temperatures mitjanes pujaran uns 3,5°C, molt per sobre dels 2°C que la Unió Europea considera el límit per evitar un escalfament global catastròfic.

(The Guardian, 14 de desembre de 2004)

LA DISMINUCIÓ DE LES GLACERES CONFIRMA EL PITJOR

S'han confirmat els pitjors temors sobre la fusió de les glaceres antàrtiques. El primer estudi ampli de les glaceres de la Península Antàrtica mostra una retirada generalitzada del glaç que pot constituir una nova evidència de l'escalfament global.

(New Scientist, 30 d'abril de 2005)

L'ESCALFAMENT GLOBAL PROVOCA PROP DE 160.000 MORTS CADA ANY

Prop de 160.000 persones moren cada any pels efectes colaterals de l'escalfament global, que van des de la malària o paludisme fins a la desnutrició, i les xifres podrien gairebé duplicar-se per al 2020, segons un estudi presentat a la Conferència Internacional sobre Canvi Climàtic que es celebra aquesta setmana a Moscou. L'estudi, realitzat per científics de l'Organització Mundial de la Salut (OMS) i l'Escola d'Higiene i Medicina Tropical de Londres revela que els nens als països en desenvolupament, segons sembla, són els més vulnerables.

(El Món, 2 d'octubre de 2003)

ELS DESASTRES, EN UN LLOC PREFERENT DE L'AGENDA DE CANVI CLIMÀTIC

Amb ocasió de la reunió internacional sobre canvi climàtic que se celebra en Buenos Aires, i a la que assisteixen 194 països, el director de l'Estratègia Internacional de Nacions Unides per a la Reducció dels Desastres, Salvano Briceño, ha declarat que ha arribat el moment de posar als desastres naturals en un lloc preferent de l'agenda sobre el canvi climàtic [...] La gravetat de l'última temporada d'huracans al Carib, que va provocar més de 2.800 morts a la regió, la inusual i violenta temporada de tifons al Japó, els efectes devastadors i sobtats de les inundacions a la regió britànica de Cornualla i les recents tempestes de Filipines són només alguns exemples del tipus de desastres que es cal esperar amb major freqüència en un futur pròxim.

(Reuters, 7 de desembre de 2004)

EUROPA EXHAUREIX ELS VENTILADORS EN UNA ONADA DE CALOR AFRICANA

El passat estiu, Europa Central va patir les pitjors inundacions del segle. Aquest any, Europa pateix una onada de calor insòlita: amb la primera espurna els boscos han cremat com a teies, s'han exhaurit els ventiladors a Roma o París i en Perl. Nanning, a l'oest d'Alemanya, s'han aconseguit els 40,8 graus, la major temperatura des que es van iniciar les estadístiques el 1901. "Cada vegada hi ha més proves que aquestes temperatures no es deuen a variacions naturals del clima, sinó que són la conseqüència d'activitats humanes" va dir ahir a l'agència France Pres-se Rajendra Pachauri, expert en variacions climàtiques de l'ONU.

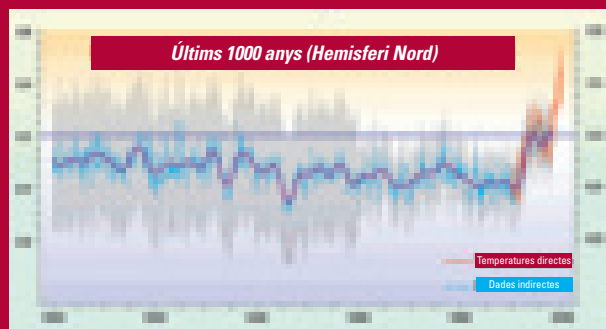
(El País, 9 d'agost de 2003)

UNA BOMBA DE RELLOTGERIA ECOLÒGICA EN MARXA

Un grup de treball internacional sobre canvi climàtic va advertir dilluns passat de què l'escalfament global s'aproxima a un punt crític sense retorn, després del qual les sequeres a gran escala, les pèrdues de collites i l'ascens del nivell del mar seran irreversibles [...] "Està en marxa una bomba de rellotgeria ecològica" va declarar Stephen Byers, un conseller molt pròxim al Primer Ministre britànic Tony Blair. "Els líders mundials han de reconèixer que el canvi climàtic és el principal problema a llarg termini que afecta el planeta".

(The Associated Press, 24 de gener de 2005)

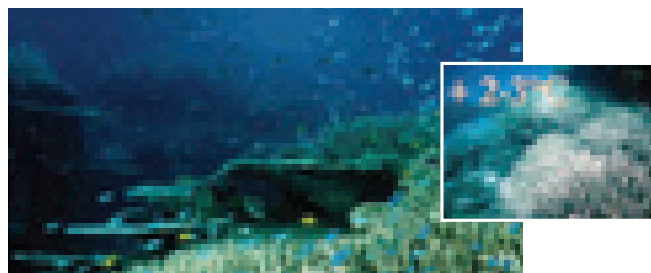
La temperatura mitjana global de la superfície terrestre s'ha incrementat en 0,6°C des de finals del segle XIX. La velocitat i la durada d'aquest escalfament ha estat molt major que qualsevol altra esdevinguda en els últims 1000 anys (veure el gràfic petit). Les prediccions dels experts indiquen que les temperatures globals ascendiran entre 1,4 i 5,8°C més al llarg del present segle, depenent de les emissions futures de gasos d'efecte hivernacle.

ELS IMPACTES EN LA NATURA

PETITS AUGMENTS, GRANS CANVIS

Quan tenim febre, un augment d'uns pocs graus de temperatura ens afecta profundament. El nostre planeta pateix en l'actualitat una febre deguda a la contaminació per gasos d'efecte hivernacle. Segons els científics, un increment ràpid superior als 2°C provocaria l'extinció de nombroses espècies i podria suposar el col·lapse dels ecosistemes. En tot cas, hi ha riscos importants, fins i tot per sota d'aquest nivell d'escalfament.

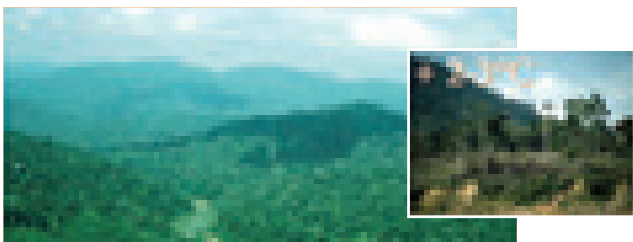
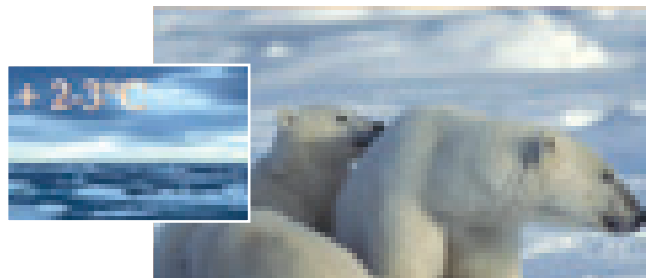

DESTRUCCIÓ DELS ESCULLS DE CORALL

Petits canvis en la temperatura del mar poden tenir efectes dramàtics sobre els coralls, ja que perden les seves acolorides algues simbiòtiques, es tornen blancs i moren. La destrucció d'aquests autèntics boscos tropicals dels oceans amenaça a altres molta espècies marines. El fenomen de blanquejat dels corals s'ha incrementat en tot el planeta en els últims 20 anys.

REDUCCIÓ DEL GLAÇ OCEÀNIC A L'ÀRTIC

L'ós polar, el major carnívor terrestre que habita a la terra, juga un paper d'especial importància en els ecosistemes de la regió polar. Si el gel marí àrtic continua disminuint com a resultat de l'escalfament global, l'ós polar, així com les morses i altres espècies que depenen del glaç, corren el risc de desaparèixer. D'acord amb alguns estudis científics, l'Oceà Glacial Àrtic podria perdre tot el seu glaç entre 2030 i 2040.

PÈRDUA DE BOSCOS TROPICALS

Els boscos tropicals contenen al voltant del 70% de totes les espècies que habiten al planeta. I no obstant això, estan sent destruïts en un temps rècord. L'escalfament global, combinat amb el procés de desforestació a gran escala podria convertir en sabanes grans extensions d'aquests fascinants ecosistemes. Els pulmons verds de la terra absorbeixen CO₂ i regulen el cicle hidrològic. Una pèrdua de la coberta forestal podria afavorir l'escalfament global.

DISMINUCIÓ DE LES GLACERES

Les glaceres de tot el món s'estan fonent més de pressa del que es preveu. A les regions alpines han perdut ja més de la meitat del seu volum. Unes dues mil glaceres han desaparegut per complet a l'Himàlaia oriental. La pèrdua de les glaceres no només amenaça a ecosistemes únics, també podria incrementar el risc de catàstrofes: l'aigua de fusió està acumulant-se en llacs glaceres provocant un seriós risc d'inundacions.

Glacera Pasterze amb el pic Grossglockner (3798 m), Àustria (Kärnten)
Cap a 1900

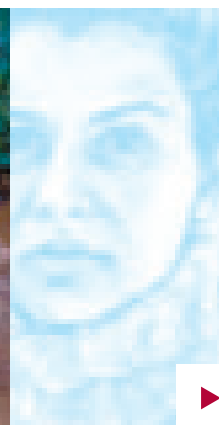
IMPACTES EN LES SOCIETATS HUMANES

T'AFECTA A TU, M'AFECTA A MI

Estius calorosos, hiverns sense neu, fortes tempestes i inundacions... durant l'última dècada els fenòmens climatològics extrems han desencadenat la preocupació mundial. S'estima que la freqüència i intensitat d'aquests esdeveniments augmentarà encara més al llarg del segle XXI a causa de l'escalfament global.

INUNDACIONS

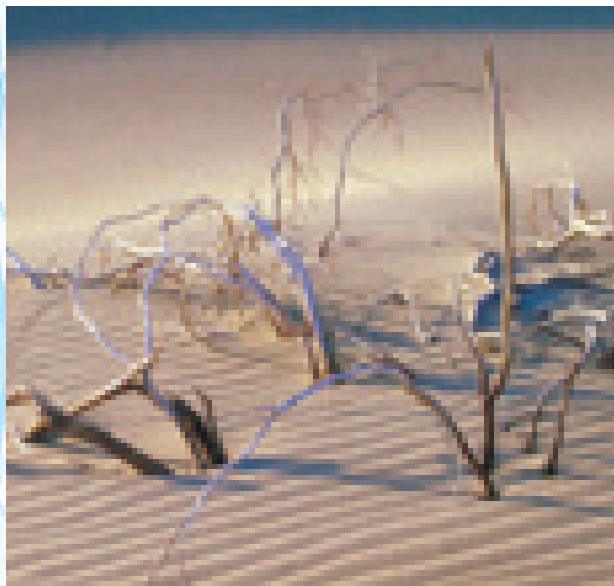
Es considera que l'escalfament global accelerarà el cicle hidrològic, la qual cosa provocarà més episodis de pluges intenses i majors inundacions en algunes regions. En països desenvolupats l'existència de preses i programes per evitar els assentaments en zones inundables pot permetre una millor adaptació a aquests successos; no obstant això, als països més pobres, en els que les condicions sanitàries són precàries, les inundacions disparen el perill d'epidèmies com el còlera. També es pot incrementar la incidència de malalties associades a zones humides, com la malària.

SEQUERES I ONADES DE CALOR

L'increment d'evaporació provocat per l'escalfament global serà causa de majors precipitacions en algunes regions, mentre que les zones seques perdran encara més humitat.

Les onades de calor causaran més morts i malalties, especialment entre les persones majors. La intensitat de les sequeres estivals produirà més danys en les collites, més incendis i un augment de la demanda d'aigua. A la vista de la problemàtica situació alimentària que ja travessen els països més pobres, una disminució de la producció agrícola podria resultar desastrosa.

TEMPESTES

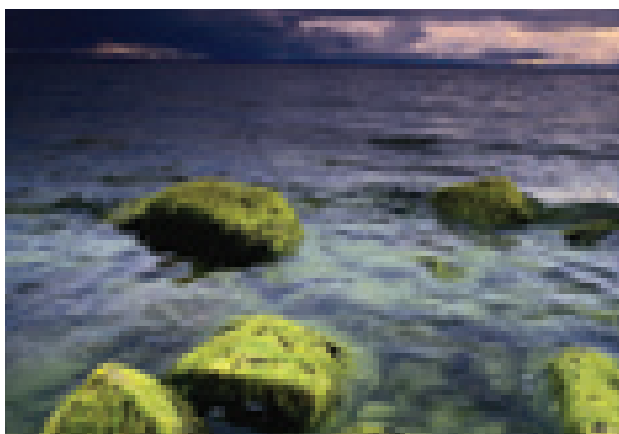
El canvi climàtic podria ser la causa de l'augment, en número i intensitat, de desastres provocats pels ciclons tropicals, tempestes i inundacions sobtades.

Entre els riscos que poden derivar-se d'això estan les amenaces directes a les vides humanes, riscos sanitaris, danys a habitatges i infraestructures, erosió costanera i destrucció d'ecosistemes com els esculls de coral i els manglars. El nombre de grans huracans s'ha duplicat en els últims sis anys. El 2004, Florida va ser escombrada per 4 forts huracans en el termini de 2 mesos. Es considera que l'Atlàntic Nord, el Carib i el Golf de Mèxic seran afectats per un nombre més gran d'huracans en els pròxims anys.

ASCENS DEL NIVELL DEL MAR

L'escalfament global provoca un augment de la temperatura mitjana de l'aigua a la superfície del mar.

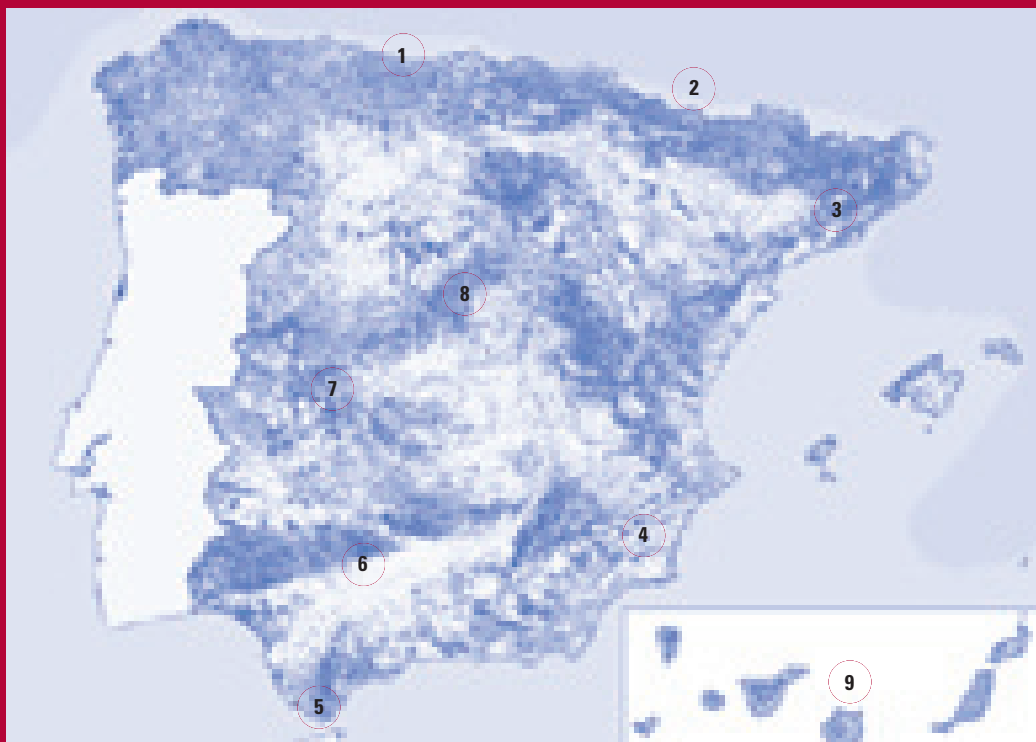
Com l'aigua augmenta el seu volum quan incrementa la seva temperatura i tenint en compte també que hi haurà una major quantitat d'aigua en estat líquid a causa del desglaç de glaceres i pols, s'estima que l'escalfament del mar provocarà una major elevació del nivell del mar en tot el planeta. Les illes del Pacífic són especialment vulnerables. Algunes d'elles tenen una extensió de només 20km² i les seves zones més altes estan a uns pocs metres sobre el nivell del mar, el que suposa que aquestes illes podrien desaparèixer per complet.

IMPACTES A ESPANYA

ELS SENYALS DEL CANVI

D'acord amb les dades de l'Institut Nacional de Meteorologia, en els últims 30 anys les temperatures han ascendit a Espanya una mitja d'1,5°C, el doble del que van ascendir a escala mundial. La retirada o desaparició de les glaceres, l'avanç del cicle anual de diverses espècies o la disminució de les pluges en certes regions, constitueixen alguns dels signes del canvi.

1. Pujada del nivell del mar

Durant el segle XX l'ascens del nivell del mar enregistrat a la costa atlàntica espanyola va ser de 2 mil·límetres a l'any (10 vegades més intens que en èpoques anteriors). Recentment s'han observat pujades de 3,5 mil·límetres a Cantàbria.

2. Desaparició de les glaceres

La meitat de les glaceres que hi havia a Espanya el 1980 ha desaparegut ja.

3. Plantes que ascendeixen a majors altituds

Un recent estudi realitzat al massís del Montseny (Barcelona) ha constatat el desplaçament del bosc mediterrani cap a cotes més altes respecte al nivell en què es trobava el 1950.

4. Arribada d'ocells a zones més càlides

Des de fa cinc anys, s'està estenent per Almeria, Múrcia i Alacant el passerell trompeter, una au africana, abans molt rara fora d'aquest continent.

5. Avanç de l'arribada d'ocells migratoris:

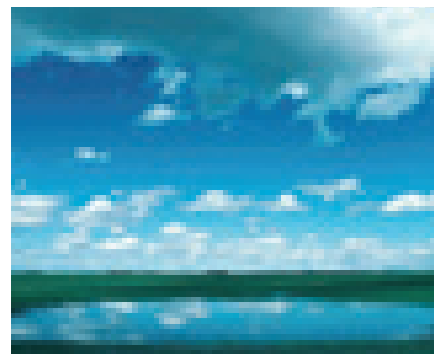
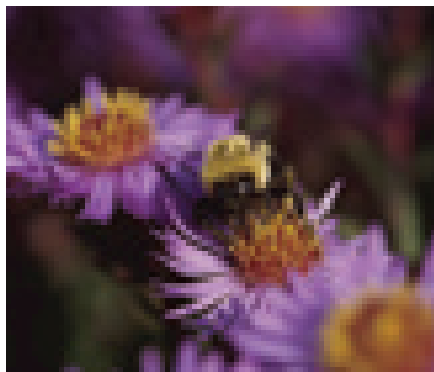
Segons els registres de l'Institut Nacional de Meteorologia, l'arribada de les orenetes s'ha avançat una mitjana de 10 dies en els últims trenta anys.

6. Disminució de les pluges

Les aportacions hídriques al sud i a l'est de la península s'han reduït un 23% en l'últim segle.

7. Avanços de la floració

La floració de l'om s'ha avançat uns 30 dies en els últims 30 anys.

8. Ruptura d'ajustos biològics

El moment en què surten les fulles noves dels roures martinencs ha anat avançant en el bosc de Valsaín en els últims 15 anys i, per això, l'època en què els insectes que s'alimenten de fulles tendres són més abundants és més primerenca. Això ha afectat la supervivència de les pollades, de papamosques mellerengues xicotetes, que, al no haver canviat la seva època de posta, crien els seus pollastres "tarde", quan les seves preses ja no són abundants.

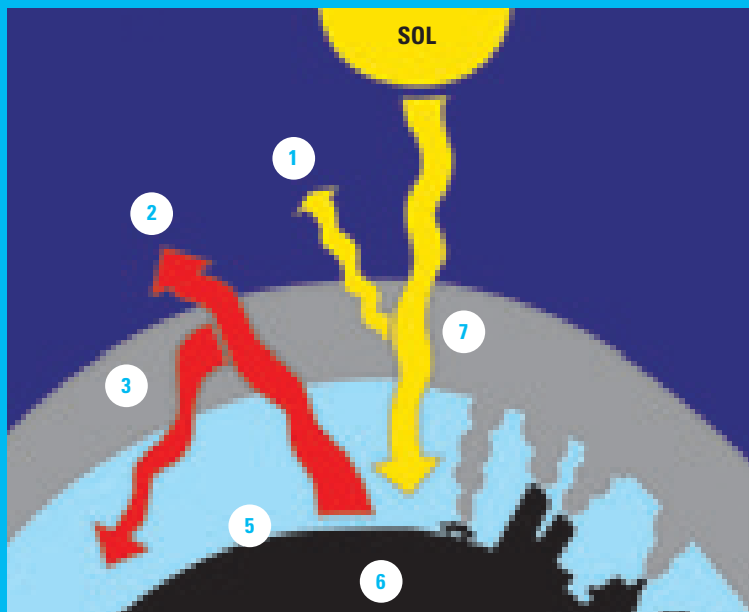
9. Registre d'invasions per espècies exòtiques

Els canvis en la temperatura de l'aigua de mar incrementen el risc i invasió per espècies exòtiques d'origen subtropical introduïdes de forma accidental. Serveixi d'exemple la presència, a Canàries, de l'alga australiana *Caulerpa racemosa* var. *Cylindracea*.

L'EFECTE HIVERNACLE

EN LA SEVA JUSTA MESURA

Mitjançant l'efecte hivernacle, certs gasos atmosfèrics atrapen les radiacions que emet la terra calenta, evitant que es perdin a l'espai exterior. Sense els denominats "gasos d'efecte hivernacle" s'estima que la temperatura mitjana de la superfície terrestre seria de -19°C en comptes dels $+14^{\circ}\text{C}$ actuals. L'efecte hivernacle natural fa possible la vida en el nostre planeta. No obstant això, la crema de carbó, petroli i gas natural, la destrucció dels boscos, els canvis d'usos del sòl, la producció de residus i l'emissió de certs gasos artificials, són factors que reforcen l'efecte hivernacle i modifiquen el clima de forma preocupant.

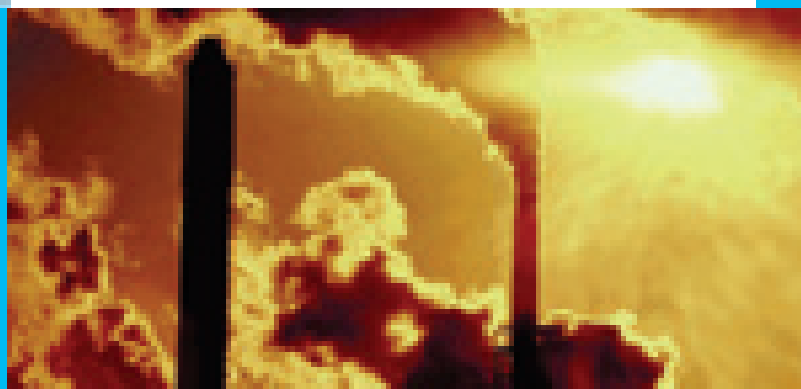

1. Part de la radiació solar rebota a l'atmosfera terrestre i torna a l'espai exterior.
2. Part d'aquestes radiacions escapen cap a l'espai.
3. Part de la radiació travessa l'atmosfera fins a la superfície terrestre, escalfant-la.
4. Una altra part és atrapada a l'atmosfera pels gasos d'efecte hivernacle, evitant que tota la calor es perdi a l'espai.
5. La terra escalfada emet les seves pròpies radiacions de calor, denominades radiacions infrarojes.
6. Les activitats humanes incrementen la quantitat de gasos d'efecte hivernacle a l'atmosfera. Aquests gasos extra provoquen un escalfament global.

ELS GASOS D'EFECTE HIVERNACLE

EL CO₂ I ELS SEUS COL·LEGUES

El CO₂ és el principal responsable de l'efecte hivernacle d'origen humà, però les creixents emissions de CO₂ no són l'única amenaça que pateix el nostre clima...

HFCs

PFCs

SF₆

Gasos fluorats d'efecte hivernacle:

són gasos artificials amb una capacitat extraordinàriament alta per produir efecte hivernacle. Les seves emissions estan augmentant ràpidament.

Els Carbonis hidrofluorats (HFCs):

procedeixen de refrigerants, propel·lents i espumants. Alternatives: esprais sense gasos propel·lents, compostos alternatius per a aparells d'aire condicionat i frigorífics.

Els Carbonis perfluorats (PFCs):

són subproductes originats en les foses d'alumini i en les indústries de semiconductors. **Alternatives:** processos eficients i canvis tecnològics.

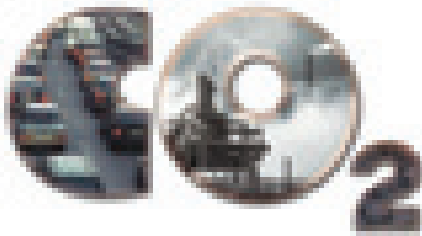
L'Hexafluorur de sofre (SF₆):

s'utilitza en els interruptors elèctrics d'alt voltatge, en la fosa del magnesi, en els envidraments aïllants del soroll i en les pilotes de tennis. Es tracta del gas d'efecte hivernacle més potent. **Alternatives:** utilització de nitrogen o diòxid de sofre.

Òxid nitrós (N₂O): el seu potencial per a l'escalfament és unes 300 vegades major que el del CO₂ però la seva concentració a l'atmosfera es molt menor. També conegut com "gas de la rialla", s'utilitza en els fertilitzants agrícoles i en la producció industrial. És produït pels catalitzadors i la crema de residus sòlids. **Alternatives:** noves pràctiques en l'agricultura, noves tecnologies en l'indústria, vehicles eficients, reducció dels residus generats.

Metà (CH₄): s'allibera quan la matèria orgànica es descompon en ambients pobres en oxigen, com els arrossars i altres zones humides, quan la matèria orgànica es descompon als abocadors i també com a resultat de l'activitat ramadera. **Alternatives:** drenatge freqüent dels arrossars, millora de la dieta del ramat, abandó de la ramaderia industrial.

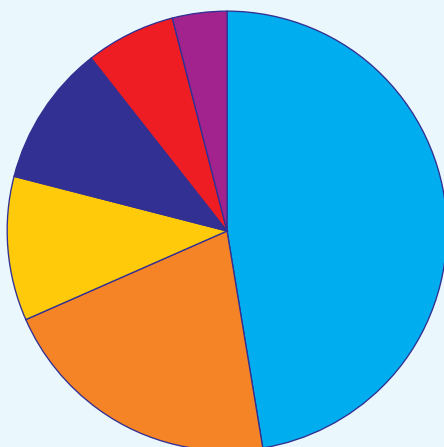
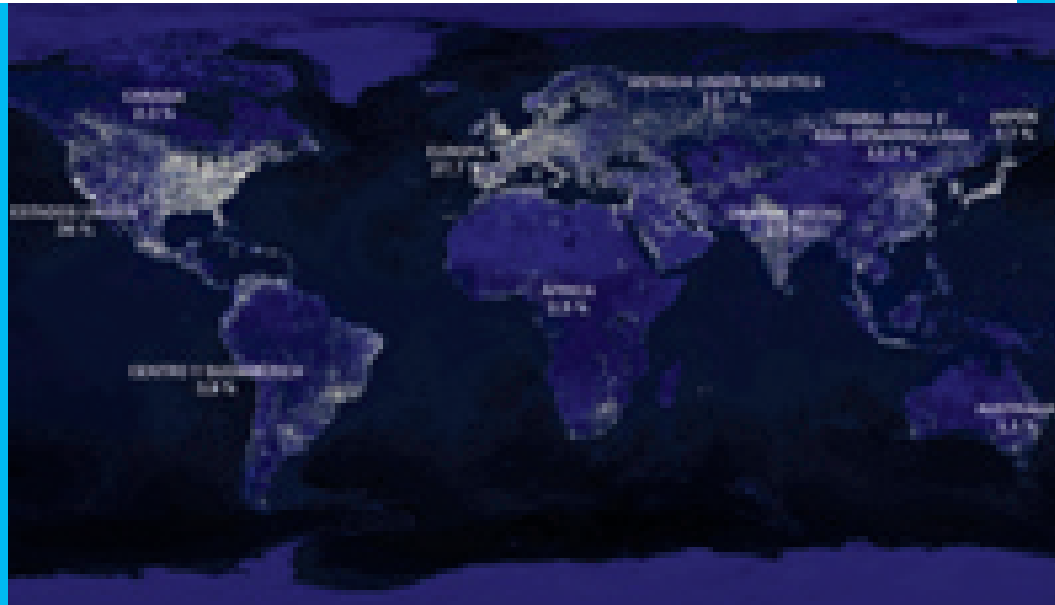
Diòxid de carboni (CO₂): és el gas d'efecte hivernacle que produïm en major quantitat. Encara que altres gasos resulten més "forts" (són capaços de retenir més calor), el CO₂, a causa de la seva abundància, és responsable del 64% de l'efecte hivernacle induït per les activitats humanes. Les principals fonts de CO₂ són la crema de combustibles fòssils (carbó, petroli, gas natural), l'eliminació dels boscos i els incendis forestals. **Alternatives:** estalvi energètic i ús eficient de l'energia, ús d'energies renovables (solar, eòlica, hidràulica, geotèrmica, biomassa), tecnologies més netes per a la producció d'energia, protecció dels boscos.

EMISSIONS AL NORD I AL SUD

DE QUI ÉS LA RESPONSABILITAT?

Aquesta foto de satèl·lit, que ressalta les zones més intensament il·luminades a la nit, permet localitzar les regions més desenvolupades i urbanitzades del planeta, situades principalment als països industrialitzats.

S'estima que els països rics del nord són responsables d'un 76% de les emissions produïdes des de la Revolució Industrial, malgrat que tan sols representen un 20% de la població mundial.

Emissions per capita (tones de CO₂ per persona en el 2000)

Mitjana mundial:	5,5 t
1. Amèrica del Nord:	23,7 t
2. Europa:	10,5 t
4. Orient Mitjà i Nord d'Àfrica:	5,3 t
5. Iberoamèrica:	5,2 t
6. Àsia:	3,3 t
7. Àfrica Subsahariana:	2,0 t

(Font: World Resources Institute 2005, CAIT)

UN REPARTIMENT JUST:

Les emissions mundials de CO₂, són de 5,5 tones per habitant i any. No obstant això, als països industrialitzats les emissions per capita són molt majors a causa del nostre elevat nivell de consum. Per exemple, les emissions produïdes per un ciutadà nord-americà són equivalents a les de 12 ciutadans indis. A llarg termini, caldria aconseguir unes emissions mundials per capita que no afectessin greument el sistema climàtic. L'atmosfera, com l'aire que respirem, és de tots i hauria de ser utilitzada de forma equitativa. Per això, el retall de les emissions de gasos d'efecte hivernacle ha de començar als països industrialitzats.

LA PROTECCIÓ DEL CLIMA DES DELS CENTRES EDUCATIUS

DE LA MEVA ESCOLA PER AL MEU PLANETA

Als centres educatius de tota Europa es posen en peu iniciatives per aprendre i actuar a favor del clima.

Aquests són alguns exemples:

CAMINANT CAP AL COL·LE

Al dia internacional "caminant cap al col·le" alumnes, pares, professors i tots els membres de la comunitat escolar s'uneixen per difondre els avantatges d'anar caminant a les escoles i reivindicar l'existència de camins segurs per arribar als centres educatius. L'any 2004 van participar en aquest esdeveniment prop de tres milions de persones en 36 països.

www.iwalktoschool.org

ECOAUDITORIES ESCOLARS

Moltes escoles gasten més diners en energia que en llibres! El desenvolupament d'ecoauditories energètiques als centres educatius permet conèixer en què es gasta l'energia i engegar mesures que evitin els consums innecessaris, reduint despeses alhora que es redueixen les emissions de CO₂. Entre aquestes mesures poden citar-se la millora de l'aïllament dels edificis, l'apagat més freqüent de llums i aparells o la compra i instal·lació de llums de baix consum. Algunes escoles s'han integrat en xarxes de "escoles solars", que promouen el coneixement pràctic sobre les energies netes instal·lant panells solars a les seves teulades.

ELS NOIS ES MOUEN

L'any 2003, prop de 80.000 nens europeus van recollir una "empremta verda" per cada viatge realitzat utilitzant un mitjà de transport net (a peu, amb bici o motocicleta, amb autobús o amb tren). Els nens participants en el projecte van acudir a la Conferència de Nacions Unides sobre Canvi Climàtic celebrada a Milà per presentar als polítics les 298.185 empremtes verdes recollides, que simbolitzen el seu compromís amb la protecció del clima.

zoom-europe.eun.org

LA PROTECCIÓ DEL CLIMA EN LA VIDA QUOTIDIANA

ACTIUS A FAVOR DEL CLIMA

Nombroses activitats que formen part de la nostra vida diària provoquen, directament o indirecta, emissions de gasos d'efecte hivernacle. Aconseguir els necessaris retalls d'emissions suposa també replantejar-nos moltes d'aquestes accions quotidianes. Hi ha un munt de petites solucions al nostre abast...

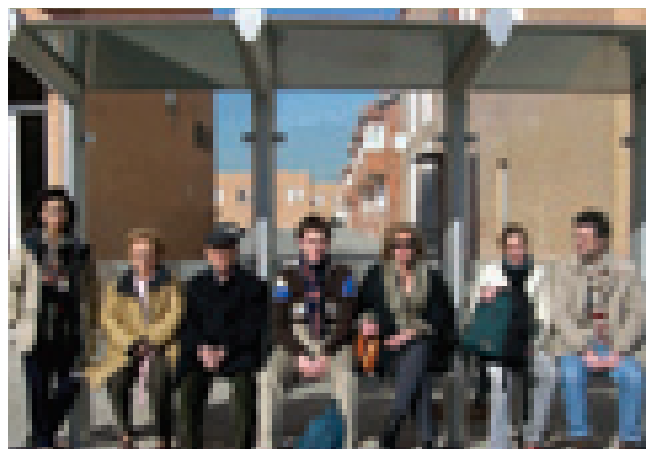
Per què no usar la bici més sovint?

- ✓ **IL·LUMINACIÓ:**
Reemplaçar les bombetes tradicionals per bombetes de baix consum suposa un estalvi del 80% de l'energia elèctrica consumida.
- ✓ **APARELLS ELÈCTRICS:**
Encara que no ho sembli, els aparells en standby consumeixen una considerable quantitat d'energia. Apagar la televisió, l'ordinador o la ràdio quan no s'usen és una altra forma d'evitar despeses innecessàries.
- ✓ **RENTADORES I RENTAPLATS:**
Les rentadores i rentaplats han d'omplir-se ben abans d'usar-se. En la majoria dels casos, no cal emprar el prestat o rentar a temperatures elevades.

- ✓ **CALEFACCIÓ:**
Una temperatura entre 19°C i 21°C resulta adequada per a la majoria de la gent. Reduint la temperatura de la nostra llar 1°C estalviarem un 6% en calefacció.

- ✓ **AIGUA CALENTA:**
Estalviar aigua calenta també significa estalviar energia. Comprar un ruixador de dutxa de baix consum permet estalviar un 40% d'aigua. També podem recolzar al nostre sistema de producció d'aigua calenta amb energia solar: instal·lar panells en les nostres teulades no és un despesa... és una inversió!

- ✓ **ALIMENTACIÓ:**
Comprar aliments i begudes d'origen local també contribueix a estalviar energia, perquè les despeses degudes al transport de les mercaderies es redueixen. Els aliments procedents de l'agricultura ecològica s'obtenen amb menys emissions de gasos d'efecte hivernacle.

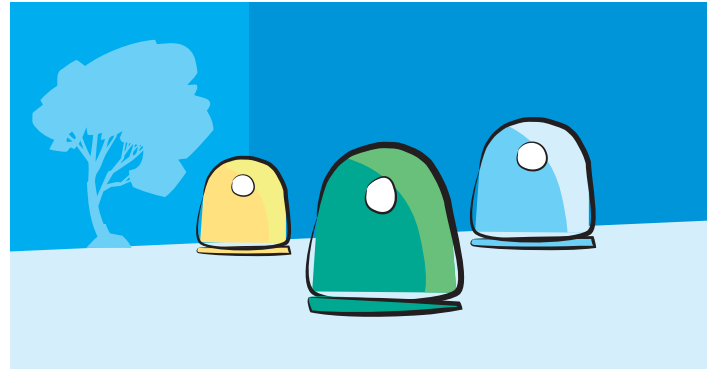

La parada d'autobús: lloc de reunió de ciutadans amics del clima?

- ✓ **TRANSPORT:**
Agafar l'autobús o el tren resulta molt menys estressant que conduir per carrers saturats de trànsit. Moure's a peu o amb bici és moltes vegades l'alternativa més sana i agradable. Escollir models d'automòbils que gastin menys permet estalviar combustible... i diners.
- ✓ **HABITATGE:**
Petites millores en l'aïllament del nostre habitatge poden permetre'ns reduir la nostra despesa de calefacció fins a un 30%. Una capa de tres centímetres de suro, fibra de vidre o poliuretà aïlla tant com una paret de pedra d'un metre de gruix.

- ✓ **CUINA:**
L'olla a pressió redueix el temps necessari per cuinar els aliments i, per tant, estalvia energia. Utilitzar la tapa per cuinar també estalvia energia.
- ✓ **RESIDUS:**
Separar els residus domèstics per reciclar-los també contribueix a reduir la despesa energètica; la producció de paper reciclat requereix un 65% menys d'energia que el paper convencional. Per cada ampolla de vidre que es recicla s'estalvia energia necessària per tenir un televisor encès durant tres hores. Reparar, reutilitzar i reciclar és millor que llençar les coses in més. Els productes d'un sol ús generen molts residus innecessaris.

LA PROTECCIÓ DEL CLIMA DES DE LES CIUTATS

... ACTUA LOCALMENT

Cada vegada són més els pobles i les ciutats que engugen polítiques i programes per reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i la contaminació atmosfèrica i millorar a qualitat de vida dels seus habitants.

1. Suport a les energies renovables

Les teulades de les oficines municipals, les escoles, els poliesportius i altres instal·lacions públiques comencen a omplir-se de panells solars... Les autoritats locals poden utilitzar energies netes (sol, vent, aigua, biomassa, geotèrmica) per cobrir part del seu propi consum. En algunes ciutats els ajuntaments estan aprovant "Ordenances solars" per promoure l'ús d'energies renovables en els habitatges de la localitat.

2. Noves vies per a la mobilitat neta

Gràcies als carrils bici, moure's per la ciutat amb bicicleta resulta més agradable i segur. Una xarxa adequada d'itineraris contribueix a promoure l'ús de la bicicleta en les àrees urbanes.

3. Els vianants primer

Caminar és la fórmula més saludable i no contaminant de moure's a les ciutats. Els passos de vianants, els passos de zebra o les zones de velocitat limitada per a automòbils contribueixen que els desplaçaments resultin més segurs i agradables.

4. Organització dels usos del sòl

Als barris que compten amb una barreja adequada d'habitatges, centres de treball i serveis públics, les necessitats de transport disminueixen. Els ajuntaments poden facilitar aquest desitjable equilibri a través de les polítiques urbanístiques que impedeixin la dispersió urbana, conservin zones obertes i creïn espais urbans compactes i adequats per moure's a peu.

5. Transport públic d'alta qualitat

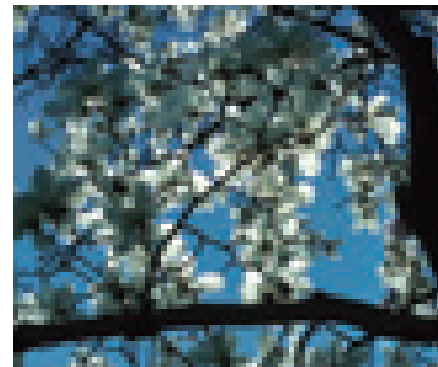
A les àrees urbanes el transport públic resulta sis vegades més eficient que el privat. Una bona xarxa de transport públic amb tarifes econòmiques, no sols suposa una reducció d'emissions, sinó també menys espai públic ocupat pels aparcaments.

6. Habitatges estalviadors

Els ajuntaments poden estalviar diners i energia aplicant les mesures d'estalvi energètic als seus propis edificis: per exemple, realitzant un seguiment de les despeses energètiques, utilitzant aparells i il·luminació de baix consum, millorant l'aïllament tèrmic o promovent els comportaments estalviadors entre els treballadors municipals.

7. El verd urbà

Espais forestals, arbres frondosos, parcs i zones verdes, milloren la qualitat de vida dels habitants de les ciutats i contribueixen a fixar CO₂ atmosfèric.

XARXES PER A LA PROTECCIÓ DEL CLIMA

COMPARTIM UN PROBLEMA... COMPARTIM SOLUCIONS!

Davant un problema de dimensions globals, els grups i organitzacions implicats en la protecció del clima han creat xarxes que faciliten l'intercanvi d'idees i experiències i el treball en comú. Aquí es presenten alguns exemples:

La xarxa Espanyola de Ciutats pel Clima:

Els municipis espanyols s'organitzen

Al novembre de 2004 el Ministeri de Medi Ambient i la Federació Espanyola de Municipis i Províncies (FEMP) van signar un acord per facilitar l'acció dels ajuntaments per prevenir la contaminació i el canvi climàtic i aplicar polítiques municipals de desenvolupament sostenible. Una de les actuacions que es deriven de l'acord és la creació de la Xarxa de Ciutats pel Clima, des de la que es promouen polítiques que contribueixin a la reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle.

www.femp.es

Ecoescoles:

Banderes verdes als centres educatius

Centres educatius de tot el món s'uneixen per treballar en comú en la millora de l'entorn, promovent estils de vida més responsables amb el medi ambient. Un bon exemple, en aquest sentit, és la xarxa d'Ecoescoles, implantada a 27 països d'Europa, Àfrica i Iberoamèrica. Aquesta xarxa tracta d'implicar a la comunitat escolar en la millora ambiental dels centres educatius. La xarxa reconeix amb una bandera verda els esforços realitzats en el camp de l'educació ambiental i en la reducció de l'impacte ambiental dels centres.

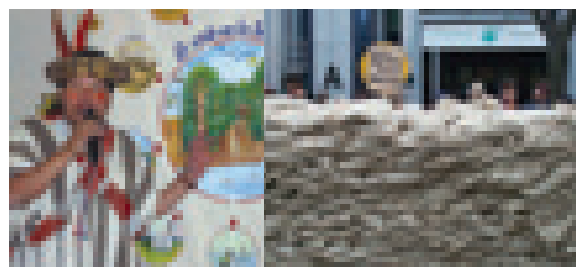
www.ecoschools.org

L'aliança pel Clima:

Les ciutats comparteixen la seva experiència

Les ciutats europees comparteixen els seus coneixements sobre protecció del clima en xarxes com a Aliança pel Clima. Des de la seva fundació al 1990, uns 1.300 municipis europeus s'han incorporat a aquesta organització, assumint compromisos voluntariosos per reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle en l'àmbit local, en camps com el trànsit o el consum d'energia. L'Aliança pel Clima promou també la col·laboració entre els governs municipals europeus i les poblacions indígenes que habiten a les selves tropicals per assegurar la conservació d'aquests boscos. Els pobles indígenes estan representats per la Coordinadora d'Organitzacions de la Conca de l'Amazones.

www.climatealliance.org

Climate Action Network:

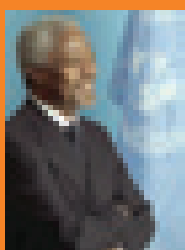
Les organitzacions no governamentals treballen braç a braç

Climate Action Network (CA) és una xarxa internacional formada per unes 300 organitzacions no governamentals l'objectiu de les quals és promoure l'acció de persones i governs enfront del canvi climàtic. Fundada al 1989, CA compta amb oficines regionals distribuïdes pels cinc continents. A través de l'intercanvi d'informació i l'elaboració de propostes, CA tracta d'influir en les polítiques públiques enfront del canvi climàtic.

www.climateactionnetwork.org

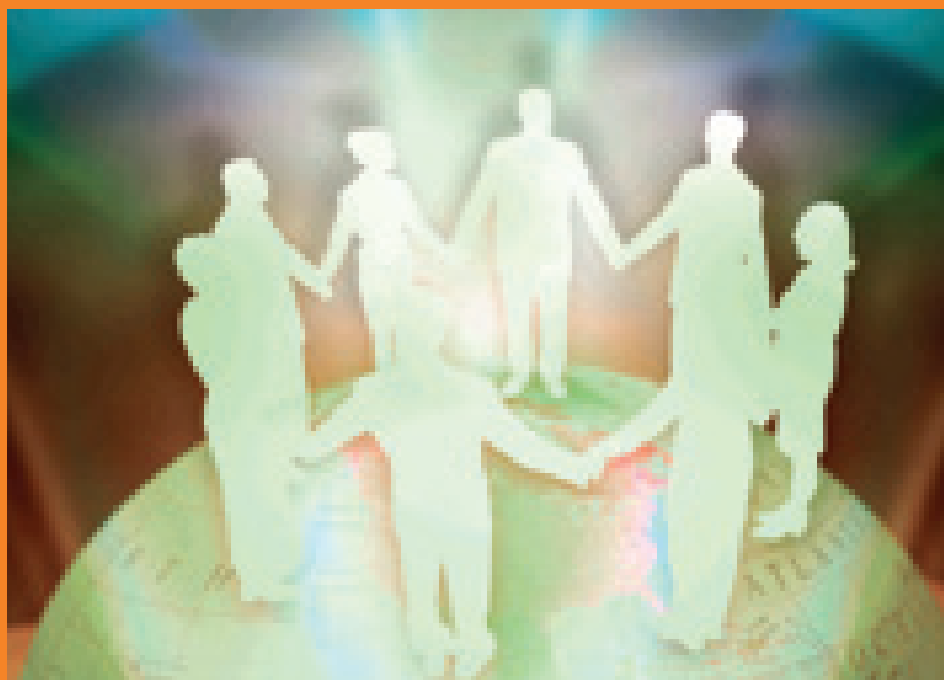
LA POLÍTICA INTERNACIONAL SOBRE CANVI CLIMÀTIC

UN CAMÍ SINUÓS

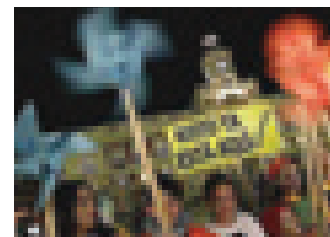
"Aquest és un pas històric en els esforços mundials per combatre una autèntica amenaça global"

(Kofi Annan, Secretari General de Nacions Unides, després de rebre la ratificació de Rússia al Protocol de Kyoto)

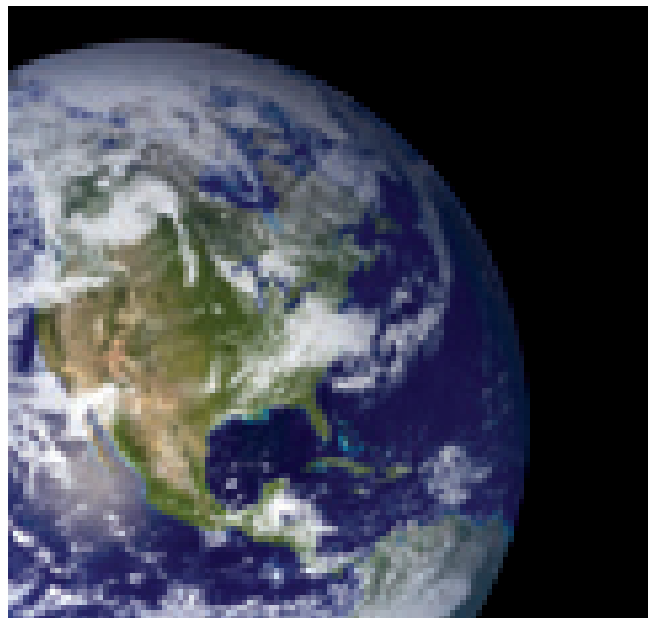
LA CONVENCIO SOBRE CANVI CLIMÀTIC...

El 1992, a la Cimera de la Terra celebrada a Rio de Janeiro, es va aprovar un gran acord internacional: la Convenció Marc de Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic. El seu objectiu últim és establir les emissions de gasos d'efecte hivernacle en uns nivells que no afectin de forma perillosa al clima. No obstant això, la Convenció no inclou compromisos concrets sobre com haurà de contribuir cada país a aquest objectiu. Per avançar en aquest sentit, s'han desenvolupat, en els anys següents, llargues i complexes negociacions.

... I EL PROTOCOL DE KYOTO

El Protocol de Kyoto és el primer gran acord internacional en què s'estableixen objectes concrets per lluitar contra el canvi climàtic. Va ser signat per més de 180 països a Kyoto (Japó) al desembre de 1997, en la Tercera Conferència de les Parts. Mitjançant el Protocol, els països industrialitzats es comprometen a limitar les seves emissions dels principals gasos d'efecte hivernacle entre els anys 2008 i 2012 a nivells un 5% inferiors als de 1990. Els objectius concrets de reducció varien entre els diferents països.

UN FITA HISTÒRICA

El 16 de febrer de 2005 el protocol de Kyoto va entrar en vigor en ser finalment ratificat per més de 55 països, que sumaven més del 55% de totes les emissions mundials. Tots els països europeus i gairebé tota la resta de països industrialitzats han acceptat compromisos vinculants respecte a les seves emissions, amb la significativa excepció dels Estats Units, el principal productor de CO₂, i Austràlia. A llarg termini, els objectius establerts en el Protocol no seran suficients per protegir efectivament el clima mundial, però constitueixen un important primer pas, aconseguit després de tres anys de negociacions. En l'actualitat, es comencen a plantejar nous esforços per definir uns objectius "postKioto" per als anys posteriors a 2012.

1990

Un consell internacional de científics (el Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic, IPCC) presenta el seu primer informe

1992

Cimera de la Terra a Rio de Janeiro: s'aprova la Convenció Marc de Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic

1995

Primera Conferència de les Parts signants de la Convenció

1997

En la Tercera Conferència de les parts, s'aprova el Protocol de Kyoto

2001

Els Acords de Marrakech proporcionen unes pautes per al desplegament del Protocol

2005

El Protocol de Kyoto entra en vigor

LES POLÍTIQUES SOBRE EL CANVI CLIMÀTIC

PARTIM UN PROBLEMA...
COMPARTIM SOLUCIONS!

Decisions públiques:
eines per al canvi.

Els governs compten amb diferents eines per ajudar a reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i per iniciar el camí cap a un futur lliure de combustibles fòssils.

INFRASTRUCTURES I SERVEIS

- Millora de les xarxes de transport públic
- Millora ecològica dels edificis públics
- Impuls de les energies renovables

EINES ECONÒMIQUES I FINANCERES

- Subvencions per a l'ús eficient de l'energia i les energies netes
- Impostos per als carburants

EDUCACIÓ, FORMACIÓ I SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL

- Campanyes de comunicació
- Formació per a professionals sobre eficiència energètica i energies renovables

EINES DE GESTIÓ

- Ecoauditories: revisions ambientals per a institucions i empreses
- Sistemes de gestió ambiental

INVESTIGACIÓ

- Ús eficient de l'energia
- Producció energètica neta
- Estils de vida sostenibles
- Estàndards d'eficiència energètica per a productes i serveis
- Límits d'emissió per a les indústries

NOUS MODELS

- Projectes comunitaris de millora ambiental
- Projectes demostratius: posada en pràctica i demostració de fórmules alternatives

EL NOSTRE MÓN
EL NOSTRE FUTUR
LA NOSTRA OPCIÓ

La publicació "Santa Coloma contra el canvi climàtic" ha incorporat íntegrament els continguts de l'exposició "CLARITY Cambio climático, impactos, causas y soluciones" sense alterar o modificar el contingut de les mateixes.

L'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet agraeix l'esforç de les administracions implicades en el projecte per donar a conèixer els efectes del canvi climàtic.

Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet

Àrea de Serveis a la Persona i Sostenibilitat

Servei de Medi Ambient

www.gramenet.cat/mediambient

